

Zelená louka

Mgr. Kamila Balharová, ZŠ Tábořská, Praha

Dominantní složka	Jazyková výchova
Vztah k dalším podkapitolám	Tvarosloví
Ročník	6.
Anotace	Několik typů karetní hry Zelená louka slouží k procvičení rodů podstatných jmen a jejich vzorů, vzorů přídavných jmen a jejich stupňování, procvičování druhů číslovek. Vhodné k opakování.
Časový rámec	1 hodina
Klíčová slova	podstatná jména, rod, vzor, přídavná jména, stupňování, číslovky

Obsah

Metodika	1. Metodický přehled	2
	2. Úvod	2
	3. Metodický komentář	2
	4. Závěr	3
	5. Zdroje	3
Materiál	Příloha č. 1	4–10

1. Metodický přehled

Klíčové kompetence	k učení, komunikativní, sociální a personální
Vztah k průřezovým tématům	Osobnostní a sociální výchova (kooperace)
Výukové metody a strategie	práce ve skupině
Co potřebujeme	rozstříhané hrací kartičky z příloh podle počtu skupin

2. Úvod

Žák si procvičí určování kategorií podstatných jmen a jejich vzorů. Po zprostředkování učiva o přídavných jménech procvičuje jejich třídění dle zadaných kritérií – vzory, stupně. Rozlišuje od sebe druhy číslovek. Spolupracuje ve skupině, kontroluje výsledky své práce i práce spoluhráčů.

3. Metodický komentář

Karetní hru Zelená louka lze vkládat do jednotlivých hodin, když chceme zopakovat učivo o podstatných nebo přídavných jménech apod. Tuto hru lze zařadit také jako závěrečné opakování vzorů podstatných a přídavných jmen nebo stupňování přídavných jmen jako zábavné prověřování zvládnutí učiva. Přídavná jména lze využít i při výuce popisu ve slohu, jako motivace k rozšiřování slovní zásoby. Hra uvolňuje atmosféru ve třídě po jiné namáhavé hodině a žáky naladí na soustředěné vnímání nových informací. Přílohu č. 1 (Zelená louka – rody) doporučuji použít v 6.ročníku pouze v případě, že máte ve třídě žáky se specifickou poruchou učení. Tito žáci potřebují časté a cyklické opakování. Umožníte jim zopakovat vzory jednotlivých rodů zábavnou formou. Také se mi osvědčilo těmto žákům hru věnovat domů s úkolem, aby ji naučili rodiče nebo sourozence a pravidelně ji hráli. Na třídní schůzce jsem si ji zahrála s rodiči. Bylo zajímavé sledovat, kdo úkol skutečně splnil; a navíc se tímto způsobem prolamují možné bariéry mezi třídním učitelem a rodiči při přechodu z prvního na druhý stupeň.

Zelená louka

Jedná se o karetní hru použitelnou ve výuce českého jazyka. Jako hrací karty použijeme kartičky z jednoho listu příloh. Kartičky podlepíme tvrdou čtvrtkou a rozstříháme. Nyní je zamícháme a textem dolů rozložíme na stole tak, aby vytvořily kruh (louku). Jednu kartičku otočíme.

Hra – rody

První hráč vybere kteroukoli neotočenou kartičku a podívá se na ni. Pokud je na ní slovo jiného rodu než na kartě otočené uprostřed kruhu, kartičku si nechá a hledá další. Když najde slovo stejného rodu, položí ji na kartičku uprostřed. Na ni pak položí libovolnou další ze svých karet. Pokud žádnou nemá, vezme si ji na obvodu kruhu. Pak hraje další hráč: opět otáčí karty na obvodu kruhu a hledá kartu se slovem téhož rodu, kterého je slovo na kartičce ležící uvnitř kruhu. Takto hra pokračuje, hráči se střídají až do doby, kdy vyberou

všechny karty z obvodu kruhu. V tento okamžik doporučuji hru ukončit. Vyhrává hráč, který má u sebe nejméně neudaných kartiček.

Druhou variantou ukončení je časový limit stanovený učitelem. V tom případě opět vyhrává ten, kdo má v okamžiku ukončení nejméně kartiček.

V dalších přílohách jsou hry zaměřené na procvičení vzorů jednotlivých rodů podstatných jmen, dvě přílohy jsou věnované vzorům a stupňování přídavných jmen (žáci hledají vždy stejný stupeň přídavného jména), poslední příloha druhům číslovek. Třidu je možné rozdělit na několik skupin, z nichž každá hraje s jednou sadou kartiček. Podle mých zkušeností jsou optimální tříčlenné skupiny.

4. Závěr

Očekávané cíle a výstupy:

Žák

- třídí slova podle zadaných kritérií (rod, vzory podstatných jmen, vzory a stupně přídavných jmen, druhy číslovek)
- rozvíjí svou slovní zásobu
- uplatňuje znalosti v praxi
- spolupracuje ve skupině

5. Zdroje

Topil, Z., Bičíková, V.: *Český jazyk s Tobiášem. Tvarosloví – slovesa*. Tobiáš: Havlíčkův Brod, 1994.

Honsigová, L.: *Od šestky do devítky*. Fragment: Havlíčkův Brod, 1993.

Příloha č. 1a – ZELENÁ LOUKA – RODY

pán	pána	pánem
hrad	hradu	hradem
muž	muže	mužem
stroj	stroje	strojem
žena	ženě	ženou
růže	růži	růží
píseň	písni	písně
kost	kosti	kost
město	města	městu
moře	moři	mořem
kuře	kuřete	kuřeti
stavení	stavením	staveních
páni	pánům	pánech
hrady	hradů	hradech
muži	mužům	mužích
stroje	strojů	strojích
ženy	žen	ženám
růže	růžím	růžemi
písně	písních	písněmi
kosti	kostech	kostmi
města	měst	městy
blmoře	mořím	mořích
kuřata	kuřat	kuřaty

C

1.7

Příloha č. 1b – ZELENÁ LOUKA – VZORY RODU MUŽSKÉHO

pán	uprchlík	brouk
poutník	bělásek	zahradník
nájemník	horník	zedník
lékárník	buvol	velbloud
bažant	soused	motýl
hrad	dech	útěk
potůček	sešit	úsměv
strom	hrášek	úklid
zvon	průvan	vzduch
provázek	dům	strop
muž	hospodář	chlapec
myslivec	zemědělec	sportovec
lékař	malíř	plavec
hasič	prodavač	truhlář
čtenář	mravenec	hráč
stroj	keř	pomeranč
věnec	nůž	lívánec
lůj	hnůj	kroj
obličej	vařič	kopec
palec	nástroj	smyčec
nápoj	stín	výr
drát	vítr	kůň

Příloha č. 1c – ZELENÁ LOUKA – ROD ŽENSKÝ

žena	kopretina	šelma
žížala	obava	vosa
hlava	myšlenka	představa
lípa	barva	muchomůrka
střecha	polévka	slza
růže	lékárnice	bohyně
záře	ulice	chvíle
košile	večeře	chůze
cibule	neděle	židle
tabule	jitrnice	dálnice
píseň	tíseň	tvář
ultpostel	labuť	mrkev
soutěž	zem	kolej
báseň	žízeň	láhev
jabloň	hrušeň	stráň
kost	řeč	hloupost
trať	věc	směs
noc	rychlost	moudrost
propast	pozornost	nemoc
pomoc	sůl	vypočítavost
harfa	sliznice	step
půlnoc	práce	vesta

Příloha č. 1d – ZELENÁ LOUKA – ROD STŘEDNÍ

město	kolo	mýdlo
těsto	dřevo	sádlo
jádro	ráno	pravidlo
křeslo	letadlo	chodidlo
auto	maso	prostěradlo
moře	pole	hřiště
bojiště	ohniště	cvičiště
ovoce	jeviště	pískoviště
nebe	tábořiště	sídliště
bludiště	hledišťe	schodiště
kuře	kotě	tele
house	doupě	rajče
štěně	koště	mládě
zvíře	prase	dítě
morče	hřibě	poupě
stavení	století	koření
zelí	zábradlí	zdraví
počasí	svědomí	uhlí
nadšení	svítání	obilí
rákosí	zábradlí	údolí
číslo	představení	nádobí
zdivo	měření	gesto

Příloha č. 1e – ZELENÁ LOUKA – VZORY PŘÍDAVNÝCH JMEN

mladý	naolejovaný	klikatá
neposedné	malý	chytrá
dobré	bílý	slušné
ospalá	ochotný	neslyšný
barevná	tvrdé	prázdná
lesklé	sametová	koňský
jarní	psací	psí
lesní	hadí	syčící
netopýří	oslí	myší
ptačí	kozí	plačící
lepší	spící	blýskající
letní	králičí	lososí
otcův	Žižkův	Alíkův
Smetanova	otcova	otcovo
učitelovo	Alešův	bratrova
dědečkův	kosmonautovo	trpaslíkova
zpěvákův	kominíkova	pokladníkův
matčin	Adélčina	matčina
matčino	učitelčin	Mirčin
tetino	sestřina	babiččin
Evin	Jitčina	sestřino
babiččina	tetina	Zdenčina

C

1.7

Příloha č. 1f – ZELENÁ LOUKA – STUPŇOVÁNÍ PŘÍDAVNÝCH JMEN

rozumný	rozumnější	nejrozumnější
snadný	snadnější	nejsnadnější
smělý	smělejší	nejsmělejší
krutý	krutější	nejkrutější
mokřý	mokřejší	nejmokřejší
velký	větší	největší
blízký	bližší	nejbližší
měkký	měkčí	nejměkčí
hluboký	hlubší	nejhlubší
moudrý	moudřejší	nejmoudřejší
krásný	krásnější	nejkrásnější
dobrý	lepší	nejlepší
špatný	horší	nejhorší
lehký	lehčí	nejlehčí
vlhký	vlhčí	nejvlhčí
drahý	dražší	nejdražší
sladký	sladší	nejsladší
vysoký	vyšší	nejvyšší
nízký	nižší	nejnižší
tenký	tenčí	nejtenčí
skromný	skromnější	nejskromnější

Příloha č. 1g – ZELENÁ LOUKA – DRUHY ČÍSLOVEK

devadesát	dvě stě	tři
několik	pět	milion
osm	jeden	sto
dvacet	deset	tolik
málo	čtrnáct	padesát dva
devět	tisíc	jedenáct
třetí	pětapadesátý	šestý
několikátý	sedmnáctý	patnáctý
první	druhý	dvacátý
padesátý	stý	desátý
pátá	osmá	jedenáctá
miliontá	tisící	deváté
devatero	čtverý	čtvero
paterý	patero	troje
dvoje	sedmero	sedmery
dvojí	dvacatero	několikerý
několikero	trojí	třináctero
tisícinásobný	několikanásobný	mockrát
šestadvacetkrát	pětinásobná	nesčíslněkrát
milionkrát	trojnásobný	dvanáctkrát
dvakrát	pětkrát	několikrát
čtyřicetkrát	stonásobný	tisíckrát